

**ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

**МЕДИЧНІ ТА БІОЛОГІЧНІ НАУКИ:
МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ АСПЕКТ
MEDICAL AND BIOLOGICAL SCIENCES:
INTERDISCIPLINARY ASPECT**

Матеріали VI Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної
конференції до Всесвітнього дня анатомії
Materials of VI International Interdisciplinary Scientific and Practical
Conference dedicated to World Anatomy Day

(реєстраційне посвідчення УкрІНТЕІ № 604 від 02 вересня 2025 р.)

15-16 жовтня 2025 року

**Харків
ПВНЗ «ХММУ»
2025**

ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

МЕДИЧНІ ТА БІОЛОГІЧНІ НАУКИ: МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ АСПЕКТ
MEDICAL AND BIOLOGICAL SCIENCES: INTERDISCIPLINARY ASPECT

Матеріали VI Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції
до Всесвітнього дня анатомії

Materials of VI International Interdisciplinary Scientific and Practical Conference
dedicated to World Anatomy Day

(м. Харків, 15—16 жовтня 2025 року)

(Kharkiv, Ukraine, October 15—16, 2025)

Харків

ПВНЗ «ХММУ»

2025

УДК (61:57):004.773.7

М 42

Редакційна колегія:

д-р пед. наук, доц. Давидова Ж.В.; канд. пед. наук Кудрявцева Т.О.; канд. біол. наук, доц. В'язовська О.В.; канд. біол. наук Тининика Л.М.; канд. біол. наук Нікольченко А.Ю.; канд. фарм. наук, доц. Бризицька О.А.; канд. техн. наук, доц. Нессонова М.М.; зав. бібліотеки Чернишенко Н.П.

(реєстраційне посвідчення УкрІНТЕІ № 604 від 02 вересня 2025 р.)

Матеріали подаються мовою оригіналу.

За достовірність матеріалів відповідальність несуть автори.

М42 Медичні та біологічні науки: міждисциплінарний аспект: матеріали VI Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції до Всесвітнього дня анатомії (15—16 жовтня 2025 р., м. Харків) / за заг. ред. Д. М. Шияна; Приватний вищий навчальний заклад «Харківський міжнародний медичний університет». – Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2025. – 236 с.
ISBN 978-617-7886-88-3
DOI: 10.61718/khimu2025

Збірник містить матеріали VI Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції до Всесвітнього дня анатомії «**Медичні та біологічні науки: міждисциплінарний аспект**», є нефактивним науковим виданням, яке висвітлює теоретичні та практичні результати наукових досліджень науково-педагогічних і педагогічних працівників закладів вищої освіти, молодих науковців (докторантів, аспірантів, студентів), лікарів-практиків, наукових співробітників з історії становлення вітчизняної та світової морфології, актуальних питань застосування сучасних морфологічних методів і наукових технологій в медицині; клінічних, діагностичних, фармакологічних аспектів клінічної медицини; цифрових технологій в медичній науці, практиці та освіті; міждисциплінарного підходу до підготовки майбутніх лікарів в Україні та в світі.

Для широкого кола наукових, науково-педагогічних (педагогічних) і практичних працівників, що займаються питаннями сучасних морфологічних методів і наукових технологій в медицині; клінічних, діагностичних, фармакологічних аспектів клінічної медицини; впровадження цифрових технологій в медичну науку, практику і освіту; реалізації міждисциплінарного підходу до підготовки майбутніх лікарів в Україні та в світі.

УДК (61:57):004.773.7

© ПВНЗ «Харківський міжнародний медичний університет», 2025

© Колектив авторів, 2025

**МОЖЛИВОСТІ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ У ПАЦІЄНТІВ З
ОСТЕОАРТРИТОМ ТА КОМОРБІДНОЮ ПАТОЛОГІЄЮ У
ПОСТКОВІДНОМУ ПЕРІОДІ**

Балашова І.В., Дукова О.Р., Лисий І.С.

Одеський національний медичний університет, Одеса, Україна

balashovaiv@ukr.net

Вступ. Коронавірусна хвороба (COVID-19) продовжує залишатися актуальною та масштабною проблемою людства. На теперішній час, погляди вчених, в більшій мірі, прикуто до проблеми постковідного синдрому. Спостереження та вивчення проблеми дозволило накопичити чимало даних, щодо природи постковідного синдрому, зумовленого коронавірусом SARS-CoV-2 з погляду вірусології, епідеміології та клінічної медицини (Pal et al., 2023; Chen et al., 2023). Проводяться численні дослідження щодо вивчення можливостей відновлювального лікування зазначеного контингенту хворих. Різноманіття проявів та симптомів постковідного синдрому, особливо у хворих які вже мають хронічні захворювання, у тому числі, остеоартрит різної локалізації, залишають проблему актуальною, що обумовлює необхідність пошуку ефективних засобів та методів реабілітації зазначеного контингенту хворих (Allen et al., 2022; Chen et al., 2023, Voloshyna et al., 2023). Важливими залишаються питання формування та реалізації диференційованого підходу щодо методів фізичної терапії, як важливої складової комплексних програм відновлювального лікування хворих, особливо з патологією опорно-рухової системи, що перенесли COVID-19 та мають прояви постковідного синдрому (Feldman & Mazer, 2024).

Мета дослідження: підвищення ефективності відновлювального лікування хворих на остеоартрит з коморбідною патологією, що перенесли COVID-19 шляхом застосування диференційованих методик фізичної терапії.

Матеріали та методи дослідження. Під нашим спостереженням знаходилось 62 пацієнти з остеоартритом колінних та кульшових суглобів.

Зазвичай, остеоартрит був первинним або вторинним посттравматичним та диспластичним, I та II рентгенологічної стадії. Всі хворі мали коморбідну патологію (артеріальну гіпертензію, порушення серцевого ритму, цукровий діабет II типу, тощо) та перенесений в анамнезі більше 12 тижнів тому COVID-19 з проявами постковідного синдрому. В першу (основну) групу спостереження увійшло 32 (51,6%) хворих, яким до базового курсу відновлювального лікування додавали фізичну терапію у вигляді диференційованої комбінованої кінезіотерапії з використанням похилої площини різного куту нахилу відповідно до критеріїв програми реабілітації. Диференціація проводилась відповідно до таких критеріїв: ступень вираженості патологічного процесу основного захворювання, вид коморбідної патології, ведучі симптоми постковідного синдрому. Другу групу спостереження склали решта хворих (48,4%), які отримували звичайну програму фізичної терапії. Для оцінки якості життя та функціональної спроможності хворих застосовували опитувальник EuroQol-5D-3L, альгофункціональний індекс Лекена, візуально-аналогову шкалу оцінки болю (ВАШ). Стадію остеоартриту визначали за рентгенологічною класифікацією D. Kellgren–Laurence. Статистична обробка даних проводилась з використанням пакету статистичних програм MS Excel, Statistica та SPSS 10.0 for Windows.

Результати та їх обговорення. Аналіз результатів дослідження показав переваги використання диференційованого підходу із застосуванням диференційованої комбінованої кінезіотерапії для хворих на остеоартрит з коморбідною патологією в постковідному періоді: зменшення больового синдрому при рухах, в спокої та при пальпації у пацієнтів основної групи за ВАШ в 2,4 рази, тоді як в контрольній групі покращення стану пацієнтів відбулося лише в 1,2 рази ($p < 0,05$). Оцінка альгофункціонального індексу Лекена також виявила переваги диференційованого підходу: спостерігалось зменшення болю в нічний час, при ходьбі та сидінні, збільшилась максимальна дистанція безболісної ходьби та покращилися показники функціональної активності

хворих. За показниками якості життя, також, визначалося значне та достовірне покращення у хворих першої групи спостереження.

Висновки. Таким чином, застосування диференційованих методик комбінованої кінезіотерапії в якості програми фізичної терапії в комплексному відновлювальному лікуванні хворих на остеоартрит з коморбідною патологією, що перенесли COVID-19 сприяє підвищенню ефективності їх реабілітації.

Література

1. Pal, A., Roongta, R., Mondal, S., Sinha, D., Sinhamahapatra, P., Ghosh, A., & Chattopadhyay, A. (2023). Does post-COVID reactive arthritis exist? Experience of a tertiary care center with a review of the literature. *Reumatologia clinica*, 19(2), 67–73. <https://doi.org/10.1016/j.reuma.2022.03.004>
2. Chen, Z., Wang, W., Jue, H., & Hua, Y. (2023). Bioinformatics and system biology approach to identify potential common pathogenesis for COVID-19 infection and osteoarthritis. *Scientific reports*, 13(1). <https://doi.org/10.1038/s41598-023-32555-y>
3. Allen, K. D., Thoma, L. M., & Golightly, Y. M. (2022). Epidemiology of osteoarthritis. *Osteoarthritis and cartilage*, 30(2), 184–195. <https://doi.org/10.1016/j.joca.2021.04.020>
4. Voloshyna O., Balashova I., Dukova O., Lysyi I., Buheruk V., Naidonova O., Kovalchuk L., Zbitnirva V., Samorukova V., & Ukrainska K. (2023) Possibilities of using combined kinesiotherapy in patients with coxarthrosis. *Journal of Physical Education and Sport*, 23 (2), 492–501. <https://doi.org/10.7752/jpes.2023.02061>
5. Feldman, D. E., & Mazer, B. (2024). Long COVID in Persons with Self-Reported Arthritis: Symptoms, Associated Factors, and Functional Limitations. *Arthritis Care Res*, 76: 57–62. <https://doi.org/10.1002/acr.25200>

ЗМІСТ / CONTENTS

**НАПРЯМ 1..... СУЧАСНІ МОРФОЛОГІЧНІ МЕТОДИ ТА НАУКОВІ
ТЕХНОЛОГІЇ В МЕДИЦИНІ**

**DIRECTION 1. ACTUAL MORPHOLOGICAL METHODS AND
SCIENTIFIC TECHNOLOGIES IN MEDICINE**

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКИ МІЖ ВЕЛИЧИНОЮ ОЧНОГО ЯБЛУКА, ЯК
ПЕРИФЕРИЧНОЇ ЧАСТИНИ ЗОРОВОГО АНАЛІЗАТОРУ ТА ОЧНОЇ ЯМКИ
ЧЕРЕПУ ЗА ДОПОМОГОЮ МОРФОМЕТРИЧНОГО ТА
КРАНІОМЕТРИЧНОГО МЕТОДІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Абдул-Огли Л.В., Олійник К.А., Кошарний Д.В. 8

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗОВНІШНЬОГО ЗАСТОСУВАННЯ СУЛЬФІДНОЇ
МІНЕРАЛЬНОЇ ВОДИ У ПАЦІЄНТІВ З ОСТЕОАРТРИТОМ

Балашова І.В., Польщак Т.В., Гуца С.Г. 10

МОЖЛИВОСТІ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ У ПАЦІЄНТІВ З ОСТЕОАРТРИТОМ ТА
КОМОРБІДНОЮ ПАТОЛОГІЄЮ У ПОСТКОВІДНОМУ ПЕРІОДІ

Балашова І.В., Дукова О.Р., Лисий І.С. 13

ЗМІНИ ЩІЛЬНОСТІ МЕЛАТОНІНОВИХ РЕЦЕПТОРІВ 1А У НЕЙРОНАХ
ПРИШЛУНОЧКОВОГО ЯДРА ГІПОТАЛАМУСА ЩУРІВ ЗА РІЗНОЇ
ТРИВАЛОСТІ ФОТОПЕРІОДУ ТА УВЕДЕННЯ МЕЛАТОНІНУ

Булик Р.Є., Федоряк І.В., Агранов О.С. 16

МОРФОЛОГІЧНА ОЦІНКА АНГІОГЕНЕЗУ ПРИ ВИКОРИСТАННІ
БІОМАТЕРІАЛІВ У ХІРУРГІЇ

Діброва В.В., Попович Я.М. 18

ДОСЛІДЖЕННЯ НАНОЧАСТИНОК ЯК ПОТЕНЦІЙНИХ БІОМЕДИЧНИХ
АГЕНТІВ

Карнаух Т.Ю., Мехед О.Б. 22

ПОШКОДЖЕННЯ ХРЕБТА ТА СПИННОГО МОЗКУ ПРИ ДІЇ УДАРНОЇ
ХВИЛІ НА ФУНКЦІОНАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ М'ЯЗІВ КІНЦІВОК ЩУРІВ

Кошарний В.В., Китова І.В., Кушнар'ова К.А. 25